

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
СОВЕТ
СТАРОМЕНЗЕЛЯБАШСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
САРМАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САРМАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ИСКЕ МИНЗӘЛӘБАШ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ
2020нче елның 18нче мае

КАРАР

№ 10

Татарстан Республикасы Сарман
муниципаль районның «Иске
Минзәләбаш авыл жирлеге»
муниципаль берәмлекендә бюджет
процессы турында нигезләмәне яңа
редакцияда раслау хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, 2003 елның 06 октябрендәге Федераль закон нигезендө. 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында», «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 32 статьясы нигезендө Иске Минзәләбаш авыл жирлеге Советы каары чыгарды:

1. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районның «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне күшүмтә нигезендө яңа редакциядә расларга.

2. «Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районның Иске Минзәләбаш авыл жирлегенең бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2012 елның 17 мартаңдагы 6 номерлы Иске Минзәләбаш авыл жирлеге Советы каарын, 2019 елның 23 сентябрендәге 15 номерлы «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге советы каарына үзгөрешләр керту турында» 2012 елның 17 мартаңдагы 6 номерлы «Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районның Иске Минзәләбаш авыл жирлегендә бюджет процессы турында» нигезләмәне үз кечен югалткан дип танырга.

3. Өлеге каарарны «Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәғълүмат порталы» (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм Сарман муниципаль районы» муниципаль берәмлекенең рәсми сайтында «Интернет» мәғълүмат-телекоммуникация чөлтөрендө урнаштырырга.

4. Өлеге каарарның үтәлешен контрольде тотуны үз естемә алам.

Иске Минзәләбаш авыл жирлеге
Советы рәисе

И. М.

Ә.Р.Мияссарова

Сарман муниципаль районы
Иске Минзәләбаш авыл
җирлеге Советының 2020нче
елның 18нче маендагы 10нчы
номерлы қаарына күшымта

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы «Иске Минзәләбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында нигезләмә

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Бюджет процессының хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Россия Федерациясе Бюджет кодексы, 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, “Иске Минзәләбаш авыл җирлеге” муниципаль берәмлеке Уставы, шулай ук Россия Федерациясе бюджет законнарының башка нормалары нигезендә эшләнгән, “Иске Минзәләбаш авыл җирлеге” муниципаль берәмлеке бюджеты проектын чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзү һәм карау нигезләрен һәм тәртибен (алга таба - җирлек бюджеты) билгели, җирлек бюджетының үтәлешен, аның үтәлешен тикшереп торуны, бюджет хисабын, тышкы тикшерүне, бюджет хисабын, тышкы карауны һәм раслауны билгели.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм тәшенчәләр әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән норматив хокукий актларда да шул ук әһәмияттә кулланыла.

2 статья. Ҙирлек бюджетының хокукий формасы

1. Авыл җирлеге бюджеты һәм аның үтәлеше турындагы хисап “Иске Минзәләбаш авыл җирлеге” муниципаль берәмлеке Советының (алга таба - җирлек Советы) қаары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

2. Ҙирлек советы бюджеты турында каар үстүннөң тәртиптә кул күелгеннан соң 10 көннән дә соңға калмыйча рәсми бастырып чыгарылырга (халықка житкерелергә) тиеш.

3 статья. Бюджет классификациясе

1. Ҙирлек бюджетын төзү һәм үтәү, бюджет хисабын төзү Россия Федерациясендә билгеләнгән бюджет классификациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Россия Федерациясе бюджетлары керемнәрен классификацияләү, Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарын классификацияләү, Россия Федерациясе бюджетлары кытлыкларын финанслау чыганакларын классификацияләү, гавами-хокукий берәмлекләр операцияләрен классификацияләү өлешендә Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары өчен бердәм булып тора.

3. Бюджет көрөмнәренең баш администраторларының исемлеге һәм кодлары жирлек бюджетты түрүнда жирлек Советы карары белән раслана.

Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр исемлеге, чыгымнарның ведомство структурасы составында, жирлек советы карары белән билгеләнә.

Бюджетның максатчан статьялары һәм чыгымнары тәрләре исемлеге һәм кодлары чыгымнарның ведомство структурасы составында жирлек бюджетты түрүнда жирлек Советы карары белән яисә билгеләнгән тәртиптә раслана

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының статьялары һәм тәрләре исемлеге, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын раслаганда, жирлек бюджетты түрүнда жирлек Советы карары белән раслана.

4 статья. Бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Жирлектәге бюджет процессы Россия Федерациясенең бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессының төп этаплары булып тора:

- 1) жирлек бюджеты проектын төзү;
- 2) жирлек бюджетын карау һәм раслау;
- 3) жирлек бюджеты үтәлеше;
- 4) жирлек бюджеты үтәлешен контролъдә тоту;
- 5) бюджет исәбен гамәлгә ашыру;
- 6) бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау.

5 статья. Бюджет процессында катнашучылар һәм аларның бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- 1) муниципаль берәмлек башлыгы;
- 2) жирлек Советы;
- 3) “Иске Минзәләбаш авыл жирлеге” муниципаль берәмлеке Башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет);
- 4) Иске Минзәләбаш авыл жирлекенең Ревизия комиссиясе (алга таба - Ревизия комиссиясе);
- 5) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр;
- 6) бюджет көрөмнәре баш администраторлары, администраторлары;
- 7) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары, администраторлары;
- 8) бюджет акчаларын алучылар.

2. Муниципаль берәмлек башлыгы “Иске Минзәләбаш авыл жирлеге” (алга таба -жирлек)муниципаль берәмлекенең бюджет, салым һәм бурыч сәясәтен билгели

3. Жирлек советы:

- 1) жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше түрүндагы хисапны карый һәм раслый;
- 2) жирлекнең үсеш планнарын һәм программаларын кабул итә, аларның үтәлеше түрүнда отчетлар раслый;

3) жирлек бюджеты чыгымнарының муниципаль минималь социаль стандартларын һәм башка нормативларын раслый;

4) жирле салымнар һәм жыемнар кертә, алар буенча ставкалар құләмен билгели һәм салымнар һәм жыемнар түрындагы законнарда билгеләнгән хокуклар чикләрендә аларны түләу буенча ташламалар бирә;

5) бурыч алулар максатлары, формалары, суммалары түрында каарлар кабул итә;

6) жирлек бюджеты үтәлешен контрольдә тота;

7) заказларны урнаштыру түрында Россия Федерациясе законнары, жирлек уставы һәм жирлекнәң башка муниципаль хокукый актлары нигезендә муниципаль заказны формалаштыру, урнаштыруны тәэммин итү, үтәу һәм үтәлешен контрольдә тоту тәртибен билгели;

8) юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларга, физик затларга - товар, эшләр, хезмәт құрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирү тәртибен һәм шартларын билгели;

9) жирлек бюджеты үтәлешен контрольдә тотучы органнарның хокукый статусын формалаштыра һәм билгели;

10) үз вәкаләтләрен дайими нигездә гамәлгә ашыручи депутатларның, жирле үзидарәнен сайланулы органнары әғъзаларының, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфаи затларының, муниципаль хезмәткәрләрнен, муниципаль унитар предприятиеләр һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренен хезмәт өчен түләу құләмнәрен һәм шартларын билгели;

11) башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра

1) Башкарма комитет житәкчесе:

а) жирлек бюджеты проектын төзүне, жирлек бюджеты үтәлешен, шул исәптән жирлек бюджеты керемнәрен жыюны тәэммин итә;

б) жирлек Советы раславына жирлек бюджеты түрындагы каар проектын һәм аның үтәлеше түрындагы хисапны тәкъдим итә;

в) Башкарма комитетның финанс ресурслары белән эш итә;

г) Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезендә жирлек бюджеты үтәлеше өчен җаваплы;

д) жирлек бюджетына муниципаль бурыч алулар жәлеп итү түрында шартнамәләр, шулай ук жирлек бюджеты акчаларын бирү түрында шартнамәләр төзи;

е) жирлек Советына жирлекнәң социаль-икътисади үсеш планнарын һәм программаларын раслау, аларның үтәлеше түрындагы хисапларны раслау түрында жирлек Советы каарлары проектларын билгеләнгән тәртиптә кертә;

ж) жирлекнәң чыгым йөкләмәләре реестрын алып бару тәртибен билгели;

з) "Иске Минзәләбаш авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге бюджеты алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны бетерү тәртибен билгели;

и) Башкарма комитет тарафыннан финанс тикшерүе формаларын һәм тәртибен билгели;

к) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2) Башкарма комитет:

а) жирлек бюджеты проектын төзүне, жирлек бюджеты үтәлешен гамәлгә ашыра;

б) жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасын төзи һәм төгәлләштерә;

в) жирлекнәң чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

г) жирлек бюджеты проектын һәм жирлек бюджеты үтәлеше турыйндағы хисапны төзү өчен кирәкле материаларны баш бүлүчеләр, алар белән эш итүчеләр һәм алучылардан ала;

е) принципалның финанс торышына анализ ясый;

ж) муниципаль бурыч кенәгәсендә алыш баруны гамәлгә ашыра;

з) жирлек бюджеты акчаларын алучыларның бюджет акчалары белән операцияләре, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары администраторларының акчалары белән, шулай ук бюджет кредитларын, бюджет инвестицияләрен һәм муниципаль гарантияләрне алучыларның бюджет акчаларын бүләп бирү, алу, максатчан файдалану һәм кире кайтару шартларын үтәүне финанс контролен гамәлгә ашыра;

1) жирлек бюджеты чарапары белән операцияләр башкара;

к) жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап төзи;

л) жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләрдән, бүлүчеләрдән, алучылардан жирлек бюджеты акчаларын файдалану турында хисапларны һәм әлеге акчаларны алу, күчерү, күчерү һәм куллану белән бәйле башка мәгълүматларны билгеләнгән формалар буенча бириүне таләп итү хокуқына ия;

м) кредит оешмаларыннан жирлек бюджеты акчалары белән операцияләр турында мәгълүмат ала;

н) бюджет процессының тиешенчә үтәлмәве турында кисәтүләр чыгара.

о) үз карамагындағы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

п) бюджет йөкләмәләре лимитын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм алучылар өчен билгели;

р) бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерү тәртибен билгели;

1) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы, Федераль салым хезмәте, Татарстан Республикасы буенча Федераль казначылык идарәсе, Сарман муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы белән бюджет мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;

т) жирлекнең социаль-икътисади үсесенә агымдагы анализ ясый;

у) Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсесе фаразын эшләүдә катнаша;

ф) жирлекнең жыелма финанс балансын фаразлауда катнаша;

х) адреслы инвестицион программаны төзүдә катнаша;

ц) капитал төзелеш өчен акча бүләп бирү буенча тәкъдимнәр кертә;

ч) банк гарантиясенең ышанычлылыгын (ликвидлылыгын) бәяләү тәртибен, юридик зат йөкләмәләрен үтәүне тәэммин итү ысулы буларак бирелә торган поручительстволарны билгели;

ш) субсидияләрнең максатчан кулланылышын контрольдә тотуны тәэммин итә

щ) Россия Федерациясе Бюджет законнары, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы, башка муниципаль хокукий актлар, шулай ук әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

5. Ревизия комиссиясе:

1) жирлек бюджеты үтәлешен контрольдә тота;

2) жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерли;

3) жирлек бюджеты проектына, озак сроклы максатчан программаларга һәм бюджет мәнәсәбәтләре өлкәсендә муниципаль хокукий актларга экспертиза үткәрә;

4) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукий актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән

башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

6. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

- 1) бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлелеген, адреслылығын һәм максатчан характерын үзе раслаган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә тәэмин итә;
  - 2) үз карамагындағы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;
  - 3) расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;
  - 4) жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезли;
  - 5) бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, ведомство карамагындағы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти;
  - 6) бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;
  - 7) жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;
  - 8) казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындағы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;
  - 9) муниципаль берәмнәр төзи һәм раслый;
  - 10) субвенцияләр, бюджетара субсидияләр һәм билгеләнгән башка субсидияләр алучыларның үтәлешен контролльдә тотуны тәэмин итә
  - 11) үз эшчәнлеге өлкәсендә ведомство финанс контролен оештыра һәм гамәлгә ашыра;
  - 12) бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын формалаштыра;
  - 13) муниципаль берәмлек исеменнән аңа буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча жавап бирә;
  - 14) судта муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль берәмлек дәгъвалары буенча жавап бирүче вәкиле буларак чыгыш ясый:
    - а) жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмау) нәтижәсендә, ведомствога каравы буенча, шул исәптән законга яки башка хокукий актка туры килми торган жирле үзидарә органнары актларын бастырып чыгару нәтижәсендә, физик затка яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында;
    - б) аның акчалата йөкләмәләрен үтәү өчен үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары житмәгендә аның казна учреждениесе булып торучы бюджет йөкләмәләре лимитлары житмәгендә тапшырыла торган бюджет йөкләмәләре;
  - в) Россия Федерациясе, Россия Федерациисе субъектына, муниципаль берәмлеккә башка дәгъвалар буенча, алар буенча Федераль закон нигезендә тиешле гавами-хокукий берәмлек мәнфәгатьләрен Россия Федерациисе Бюджет законнары нигезендә федераль бюджет, Россия Федерациисе субъекты бюджеты, муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи орган тәкъдим итә.
- 15) Россия Федерациисе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7. Бюджет акчаларын бұлұче:

- 1) жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;
- 2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындағы бюджет акчаларын алучылар һәм (яки) бүлүчеләр буенча бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти;
- 3) бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- 4) бюджет акчаларын тиешле баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын баш бүлүченең үз карамагындағы аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Жирлек бюджеты керемнәре баш администраторы:

- 1) жирлек бюджеты керемнәре администраторлары исемлеген төзи;
- 2) жирлек бюджеты проектын һәм (яки) урта сроклы финанс планын төзу өчен кирәkle белешмәләр тапшыра;
- 3) касса планын төзу һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;
- 4) жирлек бюджеты керемнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыру һәм тапшыра;
- 5) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торған муниципаль хокуқый актларда, шулай ук өлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

9. Бюджет керемнәре администраторы:

- 1) исәп-хисапның дөреслегенә, бюджетка, пеняларга һәм алар буенча штрафларның тулы һәм үз вакытында башкаралуына исәп-хисап ясауны, исәпкә алуны һәм контрольне гамәлгә ашыра;
- 2) бюджетка түләүләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;
- 3) бюджетка, пеняларга һәм штрафларга артық түләнгән (түләттерелгән) түләүләрне, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артық алынган суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында каар кабул итә һәм Россия Федерациясе Финанс министрлығы билгеләгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен Федераль казначылық органына йөкләмә бирә;
- 4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләр исәбе (төгәлләштерү) турында каар кабул итә һәм Федераль казначылық органына хәбәрнамә бирә;
- 5) бюджет керемнәренең баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторына жирлек бюджеты керемнәренең тиешле баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәkle белешмәләр һәм бюджет хисаплылығын төзи һәм тапшыра;
- 6) физик һәм юридик затлар тарафыннан дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен формалаштыру чыганагы булған башка түләүләрне түләу өчен кирәkle мәгълүматны, билгеләнгән тәртип нигезендә, дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында Дәүләт мәгълүмат системасына бирә;
- 7) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул

ителә торган муниципаль хокукий актларда, шулай ук өлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

10. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

- 1) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә буйсынуучы администраторлары исемлеген төзи;
- 2) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;
- 3) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын түләү өчен бүләп бирелгән ассигнованиеләрне куллануның адреслылыгын һәм максатчан характеристын тәэммин итә;
- 4) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство буйсынуындагы администраторларына бюджет ассигнованиеләрен бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти;
- 5) үз эшчәнлеге өлкәсендә ведомство финанс контролен оештыра һәм гамәлгә ашыра;
- 6) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра.

11. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы:

- 1) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;
- 2) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары бюджетына керүнен тулылыгын һәм үз вакытында керүен контролъдә тота;
- 3) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджетка керүне һәм бюджеттан түләүләрне тәэммин итә;
- 4) бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;
- 5) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының тиешле баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, аның карамагында булган бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;
- 6) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актларда, шулай ук өлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

12. Бюджет акчаларын алуучы:

- 1) бюджет сметасын төзи һәм башкара;
- 2) бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;
- 3) үзендә каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәлелеген, максатчан характеристын тәэммин итә;
- 4) бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;
- 5) бюджет исәбен алып бара яисә килешү нигезендә өлеге вәкаләтне башка муниципаль учреждениегә (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) тапшыра;

6) бюджет акчаларын алучының бюджет акчаларын баш бүлүчегэ (бүлүчегэ) тиешле бюджет хисаплылыгын төзи һәм тапшыра;

7) Россия Федерациясе бюджет законнарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актларда, шулай ук әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6 статья. Казна учреждениеләренең хокукий хәле үзенчәлекләре

1. Казна учреждениесе, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкача билгеләнмәгән булса, бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченен) бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи жирле үзидарә органы карамагында тора.

Бюджет акчаларын алучының аларга бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда казна учреждениесенең үз карамагындагы бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) белән үзара хәzmәttәшлеге нигезендә гамәлгә ашырыла

2. Казна учреждениесе эшчәнлеген финанс яғыннан тәэммин иту жирлек бюджеты һәм бюджет сметасы нигезендә башкарыла.

3. Казна учреждениесе, бары тик аның гамәлгә кую документында каралган булса гына, керем китерә торган эшчәнлекне башкара ала. Күрсәтелгән эшчәнлектән алышынан керемнәр жирлек бюджетына керә.

4. Казна учреждениесе аңа туры китереп ачылган шәхси счетлар аша бюджет чаралары белән операцияләр башкара

5. Казна учреждениесе тарафыннан бюджет акчалары хисабына үтәлгрә тиешле муниципаль контрактларны, башка шартнамәләрне төзу һәм түләү казна учреждениесенә житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә, әгәр башкасы билгеләнмәгән булса, муниципаль берәмлек исеменнән башкарыла

Казна учреждениесе тарафыннан муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр төзегендә әлеге өлеш таләпләрен бозу аларны казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченен) бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи жирле үзидарә органы дәгъвасы буенча суд тарафыннан гамәлдә түгел дип тану өчен нигез булып тора.

6. Бюджет акчаларын алучы буларак казна учреждениесенә, бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) буларак, казна учреждениесе тарафыннан төzelгән муниципаль контрактлардан, башка килешүләрдән килеп чыга торган бюджет йөкләмәләренең элек житкерелгән лимитларын киметкән очракта, казна учреждениесе Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен заказлар урнаштыру турында Россия Федерациясе законнары нигезендә муниципаль контрактларның, башка килешүләрнең бәясе һәм (яки) күләме буенча яңа шартлар урнаштыруны тәэммин итәргә тиеш.

Муниципаль контрактның, башка килешүненең яғы казна учреждениесеннән бары тик муниципаль контрактның, башка килешүненең шартларын үзгәртүгә турыдан-туры бәйле фактта тотылган зыянны гына каплауны таләп итәргә хокуклы.

7. Казна учреждениесенә аның акчалата йөкләмәләрен үтәү өчен житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары житмәгәндә, мондый йөкләмәләр буенча

муниципаль берәмлек исеменнән тиешле казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыруучы җирле үзидарә органы җавап бирә.

8. Казна учреждениесе судта гариза бирүче һәм җавап бирүче буларак мөстәкыйль чыгыш ясый.

9. Казна учреждениесе башкарма документта күрсәтелгән акчалата йөкләмәләрен үтәлешен тәэмин итә

10. Казна учреждениесе кредитлар (заемнар) алырга, кыйммәтле кәгазыләр алырга хокуклы түгел. Казна учреждениесенә субсидияләр һәм бюджет кредитлары бирелми.

11. Әлеге статьяда билгеләнгән нигезләмәләр, Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезләмәләрен исәпкә алып, җирле үзидарә органнарына (муниципаль органнара) кагыла.

7 статья. Финанс контролен гамәлгә ашыруучы җирле үзидарә органнары

1. Финанс контролен гамәлгә ашыруучы органнар булып тора;

1) җирлек Советы;

2) Ревизия комиссиясе;

3) Башкарма комитет;

4) бюджет акчаларын баш бүлүче;

5) бюджет керемнәренең баш администраторы;

6) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы.

2. Авыл җирлеге Советы башкара:

1) авыл җирлеге бюджеты турында җирлек Советы Каары проектын һәм бюджет - финанс өлкәсендә җирлек Советының башка каарлары проектларын тикшерү һәм раслау барышында алдан тикшерү;

2) агымдагы контроль-җирлек бюджеты турындагы каарның аерым мәсьәләләрен тикшерү барышында;

3) киләсе контроль - җирлек бюджеты үтәлеше турындагы отчетларны карау һәм раслау барышында.

3. Ревизия комиссиясе финанс контролен тормышка ашыра нигезендә

4. Башкарма комитет тарафыннан финанс контролен гамәлгә ашыру формалары һәм тәртибе билгеләнә

5. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр бюджет акчаларын дөрес, максатчан, нәтижәле файдалануны тәэмин итү өлешендә ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын бирүчеләр (алучылар) артыннан финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр субсидияләр, субвенцияләрне аларны алучылар тарафыннан күрсәтелгән акчаларны биргәндә билгеләнгән шартлар һәм максатлар нигезендә куллануны тикшереп торалар.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр ведомство карамагындағы бюджет акчаларын һәм муниципаль унитар предприятиеләрне тикшерергә хокуклы.

6. Бюджет керемнәренең баш администраторлары керемнәр белән идарә иту функцияләрен гамәлгә ашыру буенча бюджет керемнәре администраторлары тарафыннан финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары ведомство буйсынуында булган администраторлар тарафыннан бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын каплау буенча бюджеттан касса түләүләрен гамәлгә ашыруны финанс контролен гамәлгә ашыралар.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары ведомство буйсынуындагы бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторларына тикшерүләр үткәрергә хокуклы.

8 статья. Жирлек бюджеты керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәренә салым керемнәре, салым булмаган керемнәр һәм кире кайтарылмый торган керемнәр көрө.

2. Жирлек бюджетына салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә жирлек Советы тарафыннан билгеләнә торган түбәндәгә жирле салымнардан салым керемнәре күчерелә:

- 1) жир салымы-норматив буенча 100 процент;
- 2) физик затлар мәлкәтенә салым - норматив буенча 100 процент.

3. Жирлек бюджетына федераль салымнардан һәм жыемнардан, шулай ук Россия Федерациясенең бюджет законнары нигезендә региональ салымнардан салым керемнәре күчерелә.

58 статьяның 1 пункты нигезендә жирлек бюджетына федераль салымнардан һәм жыемнардан, шул исәптән максус салым режимнарында каралган салымнардан салым керемнәре күчерелә

4. Жирле бюджетларның салым булмаган керемнәре 41, 42, 46 һәм 62 статьялар нигезендә формалаша

5. Жирлек советы каары белән жирле салымнар көртелә, алар буенча салым ставкалары билгеләнә һәм жирлек Советына салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары белән бирелгән хокуклар қысаларында жирле салымнар буенча салым ташламалары бирелә.

6. Жирлек Советының жирле салымнар турындагы каарларга, жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә кергән бюджет керемнәрен үзгәртүгә китерә торган каарларына үзгәрешләр кертү турындагы каары жирлек советына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында каар проекты көртелгәнчегә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча кабул итепергә тиеш.

7. Авыл жирлеге Советының жирле салымнар турындагы каарына агымдагы финанс елы дәвамында үз көченә керүне күздә тоткан үзгәрешләр кертү бары тик агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы каарага

тиешле үзгәрешләр кертелгән очракта гына рөхсәт ителә.

8. Жирлек Советының Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының көрөмнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерә торган жирлек Советы каарын жирлек Советына кертелгән көннән соң кабул ителгән салымнар һәм жыемнар турындагы каарына үзгәрешләр кертүне күздә тоткан каарларында жирлек Советының курсәтелгән каарларының үз көченә көрүе турында чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан да соңга калмыйча нигезләмәләр булырга тиеш.

9 статья. Жирлек бюджеты чыгымнары

1. Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вәкаләтләрен чикләүгә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларны үтәү Россия Федерациясе законнары, шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән башкарылырга тиеш.

2. Бюджет ассигнованиеләренә ассигнованиеләр керә:

1) муниципаль хезмәтләр курсәтү (эшләр башкару), шул исәптән муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр курсәтүгә муниципаль контрактлар өчен түләүгә ассигнованиеләр;

2) халыкны социаль тәэммин итү;

3) муниципаль учреждениеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү;

4) юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләренә субсидияләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга - товарлар, эшләр, хезмәт курсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирү;

5) бюджетара трансферлар бирү;

6) халыкара хокук субъектларына түләүләр, взнослар, түләүсез күчерүләр бирү;

7) муниципаль бурычка хезмәт курсәту;

8) жирле үзидарә органнарының яисә бу органнарын вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмау) нәтиҗәсендә гражданга яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында муниципаль берәмлеккә карата дәгъвалар буенча суд актларын үтәү.

3. Муниципаль хезмәтләр курсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләренә ассигнованиеләр керә:

1) казна учреждениеләре функцияләрен үтәүне тәэммин итү, шул исәптән физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр курсәтү (эшләр башкару) буенча да;

2) физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр курсәтүгә (эшләр башкаруга) бәйле норматив чыгымнарыннан норматив чыгымнарыннан субсидияләр бирүне дә кертеп, бюджет һәм автоном учреждениеләргә субсидияләр бирү;

3) муниципаль учреждениеләр булмаган коммерциячел булмаган оешмаларга, шул исәптән курсәтелгән оешмалар тарафыннан физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр курсәтүгә (эшләр башкаруга) шартнамәләр (килешүләр) нигезендә субсидияләр бирү;

4) муниципаль милек объектларына (муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш) бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыру;

5) муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар сатып алу (казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэммин итү өчен бюджет ассигнованиеләреннән тыш), шул исәптән физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәту максатларында.

4. Муниципаль бирем үз эченә алырга тиеш:

күрсәтелә торган муниципаль хезмәтләрнең (башкарыла торган эшләрнен) сыйфатын һәм (яки) күләмен (эчтәлеген) характеристлаучы күрсәткечләр;

муниципаль биремнең үтәлешен контролльдә тоту тәртибе, шул исәптән аны вакытыннан алда туктату шартлары һәм тәртибе;

муниципаль биремнең үтәлеше турындағы хисапка карата таләпләр.

Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль йөкләмә шулай ук үз эченә алырга тиеш:

тиешле хезмәтләрне кулланучылар булып торучы физик һәм (яки) юридик затларның категорияләрен билгеләү;

тиешле хезмәтләр күрсәту тәртибе;

физик яки юридик затлар тарафыннан тиешле хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә иң чик бәяләр (тарифлар), әгәр Россия Федерациясе законнарында аларны түләүле нигездә курсәту каралган булса, яисә күрсәтелгән бәяләрне (тарифларны) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда билгеләү тәртибе.

5. Муниципаль бурыч күрсәткечләре муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, казна учреждениесенең бюджет сметасын төзегәндә, шулай ук муниципаль заданиене үтәүгә бюджет яки автоном учреждение тарафыннан субсидияләр күләмен билгеләү өчен бюджет проектларын төзегәндә кулланыла.

6. Муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль бурыч чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты расланган очракта (бюджет проектын төзегәндә төгәлләштерергә мөмкин булган очракта) бер елга кадәр, Башкарма комитет каары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә.

Муниципаль бирем бюджет һәм автоном учреждениеләр, шулай ук Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән казна учреждениеләре өчен төзелә.

7. Муниципаль йөкләмәнең үтәлешен финанс яғыннан тәэммин итү жирлек бюджеты акчалары исәбеннән Башкарма комитет каары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

8. Казна учреждениеләре функцияләрен үтәүне тәэммин итү үз эченә ала:

1) казна учреждениеләре хезмәткәрләренең хезмәт өчен түләү, жирле үзидарә органнары хезмәткәрләренең, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларның, муниципаль хезмәткәрләрнен, башка категория хезмәткәрләренең акчалата кереме (акчалата бүләк, эш хакы), хезмәт шартнамәләре (хезмәт контрактлары, контрактлары) һәм Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм муниципаль хокукий актлар нигезендә командировка һәм башка түләүләр;

2) муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар белән тәэммин итү, эшләр башкару,

хезмәтләр күрсәту өчен түләү;

3) Россия Федерациясе бюджет системасына салымнарны, жыемнарны һәм башка мәжбүри түләүләрне түләү;

4) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда казна учреждениесе китергән зыянны каплау.

9. Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтугә заказлар урнаштыру Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла.

Бюджет акчаларын алучылар муниципаль контрактлар төзemicә гамәлгә ашырылган сатып алулар реестрын алышынан барырга тиеш.

Муниципаль контрактлар төзemicә гамәлгә ашырылган сатып алулар реестрларында сатып алышынан торган товарларның, эшләр һәм хезмәт күрсәтуләрнең кыскача исеме; тәэминатчыларның, подрядчыларның һәм хезмәтләрне башкаручыларның атамасы һәм урнашуы; сатып алышынан барырга тиеш.

10. Жирлек Советының бюджет турындагы карарында бюджеттан акча бирү шартлары билгеләнегә мөмкин, алар нигезендә мондый акчаларны бирү башкарма комитет карары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Күрсәтелгән бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерү тәртибе финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән тәртипне раслаганчы, тиешле бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә (бүлүчеләргә) яисә алучыларга житкерү рөхсәт ителми.

Өлөгө өлештә күрсәтелгән шартларның үтәлешен контролъдә тоту бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан башкарыла.

11. Халыкны социаль тәэмим итүгә бюджет ассигнованиеләренә гражданнарга социаль түләүләр бирүгә яисә гражданнарга социаль ярдәм чараларын гамәлгә ашыру максатларында гражданнар файдасына товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтуләр сатып алуга бюджет ассигнованиеләре керә.

Халыкны социаль тәэмим итү гавами норматив йөкләмәләр кабул итү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

12. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, физик затларга - товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтуләр житештерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтугә бәйле чыгымнарны яисә алышмаган керемнәрне каплау максатларында түләүсез һәм кире кайтарылмый торган нигездә бирелә.

Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтуләр житештерүчеләргә - жирлек бюджеты турында жирлек Советы карарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган башкарма комитет карарларында каралган

очракларда һәм тәртиптә жирлек бюджетыннан бирелә.

Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшмәкәрләргә, физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирыне җайга салучы муниципаль хокукий актлар билгеләнергә тиеш:

- 1) субсидияләр алу хокуына ия юридик затларны (муниципаль учреждениеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларны, физик затларны - товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләрне сайлап алу критерийлары һәм категорияләре;
- 2) субсидияләр бирыу максатлары, шартлары һәм тәртибе;
- 3) аларны биргәндә билгеләнгән шартлар бозылган очракта субсидияләрне кире кайтару тәртибе.

13. Жирлек бюджетында бюджет һәм автоном учреждениеләргә муниципаль хезмәтләр күрсәту (эшләр башкару) белән бәйле норматив чыгымнарны каплауга субсидияләр карала.

Жирлек бюджетыннан бюджет һәм автоном учреждениеләргә башка максатларга субсидияләр бирелергә мөмкин.

Жирлек бюджетыннан күрсәтелгән субсидияләр күләмен һәм шартларын билгеләү тәртибе башкарма комитет каары белән билгелән.

14. Жирлек Советы каарында жирлек бюджеты турындагы каарда муниципаль учреждениеләр булмаган башка коммерцияле булмаган оешмаларга субсидияләр каралырга мөмкин.

Жирлек бюджетыннан күрсәтелгән субсидияләр күләмен билгеләү һәм бирыу тәртибе Башкарма комитет каары белән билгелән.

15. Муниципаль милекнең капиталъ төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре муниципаль учреждениеләрнең һәм муниципаль унитар предприятиеләрнең төп чарапына капитал салулар рәвешендә озак сроклы максатчан программалар, шулай ук Башкарма комитетның муниципаль хокукий актлары нигезендә яисә Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләрнең каарлары белән карала.

Муниципаль милектәге капиталъ төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен әзерләү һәм гамәлгә ашыру турында каарлар Башкарма комитет тарафыннан кабул ителә.

Хужалық алып бару хокуына нигезләнгән муниципаль унитар предприятиегә бюджет инвестицияләре бирыу муниципаль унитар предприятиенең устав фондын дәүләт (муниципаль) унитар предприятиеләре турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә арттыруга китерә.

Оператив идарә итү хокуына нигезләнгән муниципаль унитар предприятиегә, автоном һәм бюджет учреждениесенә бюджет инвестицияләре бирыу оператив идарә итү хокуында булган төп чарапарның, муниципаль унитар предприятиенең,

автоном һәм бюджет учреждениесенең бәясен тиешле күләмдә арттыруга китерә.

Әлеге өлешнең дүртенче абзацында күрсәтелгән бюджет инвестицияләрен бирү башкарма комитет каары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Тәп акчаларга капитал салу рәвешендә муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре концессион килешүләр нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Жирлек бюджеты турында һәм (яисә) жыелма бюджет язмасында муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләрен чагылдыру тәртибе Башкарма комитетның муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре бюджетара субсидияләр исәбеннән финанслашу гамәлгә ашырыла торган инвестиция проектлары нигезендә һәр инвестиция проекты һәм аңа туры килә торган чыгымнарның ведомство структурасы составында жирлек бюджеты турында жирлек Советы каары белән расланырга тиеш.

Муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү нигезендә гамәлгә ашырыла

10 статья. Резерв фонды

1. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Советы һәм жирлек Советы депутатларының резерв фондларын булдыру тыела.

3. Башкарма комитетның резерв фонды күләме жирлек бюджеты турындагы каар белән билгеләнә һәм күрсәтелгән каар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменен өч процентыннан артмаска тиеш.

4. Жирлек бюджеты составында каалган Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләре Башкарма комитетның муниципаль хокукий актлары нигезендә файдаланыла.

5. Жирлек бюджеты составында каалган Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану тәртибе башкарма комитет каары белән билгеләнә.

6. Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап бюджет үтәлеше турында квартал саен һәм еллык хисапларга күшүп бирелә.

11 статья. Жирлек бюджетында каалмаган чыгымнарны гамәлгә ашыру

1. Чыгым йәкләмәләренең яңа тәрләрен кабул итүгә бюджет

ассигнованиеләре бүлөп бирү яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыру, тиешле бюджет ассигнованиеләрен бюджет турындағы карага керту шарты белән яисә агымдагы финанс елында, жирлек бюджетына ёстәмә түләүләрнең тиешле чыганаклары булганда һәм (яисә) жирлек бюджеты чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда, жирлек Советы карагына тиешле үзгәрешләр керткәннән соң, чираттагы финанс елы башыннан гына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

12 статья. Муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре

1. Муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре нәтиҗәдә барлыкка килә:

1) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек (муниципаль берәмлек исеменнән) шартнамәләр (килешүләр) төзү;

2) жирле үзидарә органнары тарафыннан үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

3) муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан муниципаль берәмлек исеменнән шартнамәләр (килешүләр) төзү.

2. Муниципаль берәмлекнең әлеге статьяның 1 өлешендәге беренче һәм өченче пунктларында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мәстәкыйль билгеләнә һәм үз көрөнәре һәм жирлек бюджеты қытлыгын финанслау чыганаклары исәбенә үтәлә.

Әлеге статьяның 1 өлешендәге икенче пунктында күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре федераль законнар (Татарстан Республикасы законнары) нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә, жирле бюджетларга бирелә торган субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә жирле бюджетларга 140 статьяда каралган тәртиптә үтәлә.

3. Жирле үзидарә органнары, таләпләрне үтәп, дайми нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручи депутатларның, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфаи затларының, муниципаль хезмәткәрләренең, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренең хезмәте өчен түләү күләмнәрен һәм шартларын мәстәкыйль билгели.

4. Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә көрмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясенән тәшереп калдырылмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен бары тик үз финанс акчалары булганда гына (бюджетара трансферлардан тыш) билгеләргә һәм үтәрәгә хокуклы.

5. Муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре реестры Башкарма комитет каары белән билгеләнгән тәртиптә алып барыла.

13 статья . Жирлек бюджеты қытлыгы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына жирлек бюджеты қытлыгы, әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәп, жирлек

советы карары белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яки) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренең расланган еллык гомуми күләменең 10 проценттан артмаска тиеш.

Жирлек советы карары белән муниципаль берәмлек милкендәге акцияләр сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрендән кергән керемнәр кытлыгын финанслау чыганаклары составында жирлек советы карары белән расланган һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимү очрагында, жирлек бюджеты кытлыгы әлеге өлештә билгеләнгән чикләүләрдән артып китәргә һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар күләме кимергә мөмкин.

3. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән бюджет дефициты әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

14 статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары

1. Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаклары составына кертелә:

1) номиналь хакы Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштырудан кергән акчалар һәм аларны түләүгә жибәрелгән акчалар арасында аерма;

2) муниципаль берәмлек тарафыннан кредит оешмаларының Россия Федерациясе валютасындагы жәлеп итегендә һәм түләнгән кредитлары арасындагы аерма;

3) Россия Федерациясе валютасында муниципаль берәмлек тарафыннан жирлек бюджетына һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

4) тиешле финанс елы дәвамында жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

5) жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганаклары.

2. Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганаклары составы билгеләнә

3. Агымдагы финанс елы башына жирлек бюджеты акчаларының калган өлеше жирлек Советы карары белән билгеләнә торган күләмдә агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга юнәлдерелергә мөмкин.

15 статья. Муниципаль бурыч

1. Муниципаль бурыч структурасы бурыч йөкләмәләренең әлеге статьядада билгеләнгән тәрләре буенча муниципаль бурыч йөкләмәләре төркемлегеннән тора.

2. Муниципаль берәмлекнең бурыч йөкләмәләре йөкләмәләр рәвешендә булыша мөмкин:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазыләр;

2) Россия Федерациясе валютасында Россия Федерациясе бюджет

системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) муниципаль берәмлек тарафыннан кредит оешмаларыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән кредитлар;

5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләргә;

6) максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында Россия Федерациясе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) әлеге кодекс гамәлгә көргөнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән бүтән бурыч йөкләмәләре буенча.

2. Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль қыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) муниципаль берәмлек тарафыннан алынган кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) муниципаль берәмлекнең түләнмәгән бурыч йөкләмәләренең бүтән (курсәтелгәннәрдән тыш) күләме.

Муниципаль берәмлекнең бурыч йөкләмәләре қыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртacha сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

3. Муниципаль бурыч белән идарә итү Башкарма комитет тарафыннан муниципаль хокукуй актлар нигезендә башкарыла.

4. Муниципаль бурыч йөкләмәләрен исәпкә алу һәм теркәү жирлекнең муниципаль бурыч кенәгесендә башкарыла.

Муниципаль бурыч кенәгесен алып бару башкарма комитетның финанс органы тарафыннан башкарыла.

5. Муниципаль берәмлек, әгәр әлеге йөкләмәләр муниципаль берәмлек тарафыннан гарантияләнмәгән булса, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм башка муниципаль берәмлекләренең бурыч йөкләмәләре буенча җавап бирми.

6. Муниципаль бурычның ин чик күләме, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) түләүләрнең естәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренең расланган гомуми еллык күләменнән артмаска тиеш.

7. Жирлек советы карары белән чираттагы финанс елышыннан һәм план чорының һәр елышыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль бурычның ин югары чиге билгеләнә, ул муниципаль гарантияләр буенча бурычның ин югары чиген курсәтеп исәп-хисап курсәткеченнән тора.

8. Чираттагы финанс елышында һәм план чорында жирлек бюджеты турында

жирлек Советы каары белән расланган чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнарының иң чик күләме, хисап финанс елында жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап күрсәткечләре буенча, жирлек бюджеты чыгымнары күләменең 15 процентыннан артмаска тиеш, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләмнән тыш.

9. Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына жирлек бюджеты турында жирлек Советы каары белән, өлеге статьяның 8 өлешендә билгеләнгән чикләуләрне үтәп, муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме билгеләнә.

10. Муниципаль берәмлекнең Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурыч йәкләмәләре муниципаль гарантияләрне туктатуга нигез булып торучы вакыйгалар (хәлләр) килгәндә тұлсынынча туктатылған дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп житу (һөжүм итү турында белешмәләр алу) дәрәҗәсе буенча муниципаль бурычтан тәшереп калдырыла.

11. Өлеге статьяның 10 өлешендә күрсәтелгән сроклар үткәннән соң, Башкарма комитетның муниципаль бурычтан Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йәкләмәләрен тәшереп калдыру турында каары чыгарыла.

12. Муниципаль бурычны исәптән тәшерү Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йәкләмәләре тәрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирлек бюджеты қытлығын финанслау чығанакларында исәптән тәшерү суммасын zagылдырмыйча гына, аларны исәптән тәшерү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

13. Өлеге статьяның 10-12 өлешләренең гамәлдә бултуы кредит килешүләре буенча йәкләмәләргә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йәкләмәләренә кагылмый.

16 статья Муниципаль бурыч алулар гамәлгә ашыру

1. Муниципаль бурыч алуларны (алга таба - бурыч алулар) гамәлгә ашыру хокуки Башкарма комитетка бирелә.

2. Россия Федерациясе субъектының эчке Дәүләт бурыч алулары һәм муниципаль эчке бурыч алулар Россия Федерациясе субъекты бюджеты һәм жирле бюджет қытлығын финанслау, шулай ук Россия Федерациясе субъектының һәм муниципаль берәмлекнең бурыч йәкләмәләрен түләү, финанс елы дәвамында Россия Федерациясе субъекты бюджеты һәм жирле бюджет счетларында калган акчаларны тулыландыру максатларында гамәлгә ашырыла.

3. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе субъектының эчке һәм тышки бурыч алулары программалары чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышки бурыч алулар программалары белән билгеләнә) һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы жирле бюджет қытлығын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирле бюджет турында

тиешле финанс елына расланган муниципаль берәмлекнен бурыч йөкләмәләрен түләү үтгәннән, әлеге Кодексның 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алыш, артмаска тиеш.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түләнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча (чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән тора.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнен бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карага күшүмтә булып тора.

17 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмиссиясе

1. Алгы финанс елына һәм план чорының яисә муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнен чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында (чираттагы финанс елына) һәм план чорының һәр елында Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенен югары башкарма органы, муниципаль берәмлекнен вәкиллекле органы тарафыннан Россия Федерациясе субъектының эчке һәм тышкы бурычының югары чикләре, муниципаль эчке бурыч турындагы закон (каар) белән билгеләнгән тиешенчә Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенен югары башкарма органы, муниципаль берәмлекнен вәкиллекле органы тарафыннан билгеләнә.

18 статья . Муниципаль гарантияләрне бирү

1. “Иске Минзәләбаш авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге исеменнән гарантияләр жирлек Советының бюджет турындагы каарында күрсәтелгән муниципаль гарантияләрнен гомуми суммасы чикләрендә Башкарма комитет тарафыннан бирелә.

2. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында шартнамәдән яки башка килешүдән (тәп йөкләмәдән) килеп чыккан акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәэммин итә.

3. Россия Федерациясе субъектының финанс органы, муниципаль берәмлекнен финанс органы бирелгән гарантияләрне, алар буенча муниципаль бурычны арттыру, принципалларны тулысынча йә өченче затлар тарафыннан үтәү, принципал йөкләмәләренен нинди дә булса өлешендә тулы үтәүнән үтәү, принципал йөкләмәләренен нинди дә булса өлешендә туктатылу, гарантияләр белән тәэммин ителгән принципал йөкләмәләренен яисә принципал йөкләмәләренен нинди дә булса өлешендә, шулай ук муниципаль гарантияләрдә билгеләнгән башка очракларда муниципаль бурычны киметүне исәпкә алыш бара.

4. Россия Федерациясе дәүләт гарантияләре, Россия Федерациясе субъектының дәүләт гарантияләре, Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе дәүләт гарантияләре, Россия Федерациясе субъектының дәүләт гарантияләре, Россия Федерациясе

субъектының дәүләт гарантияләре, Россия Федерациясе валютасындағы муниципаль гарантияләр исемлегеннән тора:

- 1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен курсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);
- 2) гарантияләрнең гомуми күләме;
- 3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокуқы булу (булмау);
- 4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

Россия Федерациясе дәүләт гарантиясе Россия Федерациясе дәүләт гарантиясе белән тәэммин ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

Күрсәтелгән гарантияләр Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программының составында расланган очракта гына гамәлгә ашырылырга тиеш.

Россия Федерациясе валютасындағы муниципаль гарантияләр программының жирлек бюджеты турындағы карага күшымта булып тора.

2 бүлек. Жирлек бюджеты проектын төзу һәм карау

19 статья. Жирлек бюджеты проектын төзу нигезләре

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин иту максатларында жирлекнең социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә төзелә.
2. Жирлек бюджеты проекты өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

Әгәр жирлек бюджеты проекты чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, Башкарма комитет уртacha сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

3. Жирлек бюджеты проектын төзу тәртибе һәм сроклары Башкарма комитет каары белән билгеләнә.

4. Жирлек бюджеты проекты халық алдында тыңлауларда жирлек Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә фикер алышырга тиеш. Халық алдында тыңлаулар нәтижәләре буенча тәкъдимнәр эшләнә, алар нигезендә Башкарма комитетның финанс органы жирлек бюджеты проектын эшләп бетерә.

20 статья. Жирлек бюджеты проектын төзу өчен кирәkle белешмәләр

1. Жирлек бюджеты проектын үз вакытында һәм сыйфатлы төзу максатларында Башкарма комитетның финанс органы башка финанс органнарыннан, шулай ук дәүләт хакимиятенең башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәkle белешмәләр алырга хокуклы.

2. Жирлек бюджеты проектын төзу түбәндәгеләргә нигезләнә:

- 1) Россия Федерациясе Президентының Бюджет юлламасында;
- 2) Татарстан Республикасы Президенты юлламасы;
- 3) жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразлары;

4) бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре.

21 статья. «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең социаль-икътисади үсесе фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисади үсесе фаразы кимендә өч елга эшләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисади үсесе фаразы ел саен Башкарма комитет каары белән билгеләнгән тәртиптә эшләнә.

3. Жирлекнең социаль-икътисади үсесе фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек бюджеты проектын жирлек Советына кертү турында каар кабул иту белән бер үк вакытта хуплана.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсесе фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Жирлекнең социаль-икътисади үсес фаразына аңлатма языунда фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән, фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

5. Жирлек бюджеты проектын төзү яки карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсес фаразын үзгәртү жирлек бюджеты проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

22 статья. «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең уртacha вакытка финанс планы

1. «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең уртacha сроклы финанс планы ел саен Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән нигезләмәләрне үтәп, ел саен эшләнә һәм раслана.

«Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең уртacha сроклы финанс планы күрсәткечләре һәм жирлек бюджеты проектының төп күрсәткечләре бер-берсенә туры килергә тиеш.

2. «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең расланган уртacha вакытка исәпләнгән финанс планы түбәндәге параметрларны үз эченә алырга тиеш:

1) жирлек бюджеты керемнәренең һәм чыгымнарының фаразланыла торган гомуми күләме;

2) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр буенча бюджет ассигнованиеләре күләмнәре (булекчәләр, максатчан статьялар һәм чыгымнар классификациясе чыгымнары төрләре);

3) бюджет кытлыгы (профицит);

4) Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль бурычның иң югары чиге.

Башкарма комитет тарафыннан «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең уртacha сроклы финанс планының өстәмә

курсөткечләрен раслау каралырга мөмкин.

3. Муниципаль берәмлекнең уртача сроклы финанс планы курсөткечләре индикатив характерга ия һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең уртача сроклы финанс планын эшләгәндә һәм раслаганда үзгәртелергә мөмкин.

4. «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең уртача сроклы финанс планы план чорына курсөтелгән план параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елына параметрлар өстәү юлы белән эшләнә.

5. «Иске Минзәләбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең уртача сроклы финанс планы проектына аңлатма языунда урта сроклы финанс планы параметрларын нигезләү, шул исәптән аларны, планлаштырылган үзгәрешләрнең сәбәпләрен күрсәтеп, элек хупланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

23 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру финанс органы билгели торган методика нигезендә һәм тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла.

3. Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр курсәтүгә бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль заданиене, шулай ук аның хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

24 Статья. Озак вакытлы максатчан программалар

1. Жирлек бюджеты акчалары хисабына тормышка ашырыла торган озак вакытлы максатчан программалар (ярдәмче программалар) Башкарма комитет каары белән раслана.

Озак сроклы максатчан программаларны гамәлгә ашыру сроклары Башкарма комитет каары белән билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Озак сроклы максатчан программаларны эшләү турында каарлар кабул итү, шулай ук аларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе Башкарма комитет каары белән билгеләнә.

2. Озак сроклы максатчан программаларны (ярдәмче программаларны) гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме, башкарма комитетның хокукий акты нигезендә бюджет чыгымнарының һәр программасы (ярдәмче программасы) буенча бюджет чыгымнарының ведомство структурасы составында жирлек бюджеты турында каар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап финансланырга тәкъдим ителә торган озак сроклы максатчан программалар Башкарма комитет каары белән жирлек

бюджеты түрүндагы карап проекты кертелгәнчегә кадәр бер айдан да соңға калмыйча расланырга тиеш.

3. Һәр озак среклы максатчан программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләу үткәрелә. Озак среклы максатчан программаны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләу тәртибе һәм критерийлары Башкарма комитет карапы белән билгеләнә.

Озак среклы максатчан программаны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләу нәтижәләре буенча Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан җирлек бюджеты түрүндагы карап проекты кертелгәнчегә кадәр бер айдан да соңға калмыйча, чираттагы финанс елыннан башлап программаны тормышка ашыруга бюджет ассигнованиеләрен қыскарту яки аны вакытыннан алда туктату түрүнда карап кабул итепергә мөмкин.

Әлеге карап кабул итепергән очракта һәм җирлек бюджетында муниципаль контрактлар программаларын үтәу йөзеннән төзелгән муниципаль контрактлар булганда, муниципаль контрактлардан килеп чыга торган чыгым йөкләмәләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләре карала.

25 статья. Ведомство максатчан программалары

1. Җирлек бюджетында ведомство максатчан программаларын гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин, аларны эшләу, раслау һәм гамәлгә ашыру башкарма комитет карапы белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

26 статья. Муниципаль юл фонdlары

1. Муниципаль юл фонды акчалары җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын проектлауга, төзүгә, реконструкцияләүгә, капиталь ремонтлауга һәм карап тотуга, шулай ук күп фатирлы йортларның ишегалды территорияләрен, җирлектәге күпфатирлы йортларның ишегалды территорияләренә керү юлларын капиталь ремонтлауга һәм ремонтлауга юнәлтелә.

2. Муниципаль юл фонды акчаларыннан файдалану җирлек советы карапы белән расланган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә, бюджет акчаларының нәтижәлелеге һәм нәтижәлелеге принцибыннан чыгып башкарыла.

Агымдагы финанс елында файдаланылмың торган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре чираттагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга юнәлдерелә.

3. Муниципаль юл фондын формалаштыру һәм куллану тәртибе җирлек Советы карапы белән билгеләнә.

27 статья. Җирлек бюджеты түрүнде җирлек Советы карапы проектында карау һәм раслау өчен бирелә торган курсәткечләр составы

1. Җирлек Советының бюджет түрүндагы карапында бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (процифит) керә.

2. Бюджет турында карап белән билгеләнә:

1) бюджет көрөнәренән баш администраторлары исемлеге;

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

3) чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) чыгымнарның ведомство структурасында бюджетлар чыгымнары классификациясенән бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары һәм чыгымнар төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү;

4) гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

5) Чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

6) Чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме план чорының беренче елына бюджет чыгымнарның гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә, план чорының икенче елына бюджет чыгымнарның гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә;

7) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары 96 статьяда билгеләнгән

8) Чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына) килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның ин югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның ин югары чиген күрсәтеп, муниципаль бурычның ин югары чиге;

9) жирлек бюджетының билгеләнгән башка күрсәткечләре

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет расланган очракта, жирлек Советының бюджет турындагы карапы проекты расланган бюджетның план чорының параметрларын үзгәрту һәм аларга бюджет проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чорының параметрларын үзгәрту жирлек Советы караплары нигезендә башкарыла.

Жирлек бюджеты чыгымнарның ведомство структурасы күрсәткечләрен үзгәрту расланган бюджет ассигнованиеләрен арттыру яисә қыскарту яисә ведомство структурасына бюджет ассигнованиеләрен өстәмә максатчан статьялар һәм (яисә) тиешле бюджет чыгымнары төрләре буенча керту юлы белән гамәлгә ашырыла.

З бүлек. Жирлек бюджетын карау һәм раслау

28 статья. Жирлек советының авыл жирлеге Советы каравына авыл жирлеге бюджеты турындагы карапы проектын керту

1. Жирлек советының авыл жирлеге бюджеты турындагы карапы проекты Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советы караплары белән билгеләнгән срокларда, ләкин агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча, тубәндәгә документлар һәм материаллар белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советы каравына кертелә:

1) Бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

2) агымдагы финанс елының узган чорында социаль-икътисадый үсешнең якынча йомгаклары һәм агымдагы финанс елында көтелүче социаль-икътисадый

үсеш нәтижәләре;

- 3) социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- 4) урта сроклы финанс планы проекты;
- 5) бюджет проектына аңлатма языу;
- 6) Чираттагы финанс елы азагына (чираттагы финанс елы азагына һәм план чорының һәр елы азагына) муниципаль бурыйчның иң югары чиге;
- 7) Чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль эчке бурыйч алуулар программасы проекты;
- 8) Чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль гарантияләр программалары проектлары;
- 9) агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;
- 10) курсәтелгән бюджет сметаларына карата жирлек Советы тарафыннан тәкъдим ителгән, курсәтелгән органнарының бюджет сметалары, Башкарма комитетның финанс органы белән каршылыклар барлыкка килгән очракта, тапшырыла;
- 11) озак вакытлы максатчан программалар исемлеге;
- 12) башка документлар һәм материаллар.

29 статья. Жирлек бюджеты турында каар проектын карау һәм аны раслау тәртибе

1. Башкарма комитет тарафыннан жирлек бюджеты турындагы каар проектын жирлек Советы каравына керткәннән соң ике эш көне эчендә муниципаль берәмлек Башлыгы аны жирлек Советының бюджет буенча дайми комиссиясенә (алга таба-Комиссия) җибәрә .

2. Жирлек Советы комиссиясе өлеге проект алғаннан соң өч эш көне эчендә тапшырылган документларның һәм материалларның Россия Федерациясе бюджет законнарына туры килүе турында бәяләмә әзерли.

3. Муниципаль берәмлек Башлыгы, жирлек Советы комиссиясе бәяләмәсе нигезендә, жирлек Советы каравына жирлек бюджеты турындагы каар проектын кабул итү яки аны эшләп бетерү өчен Башкарма комитетка кире кайтару турында каар кабул итә.

4. Жирлек бюджеты турындагы каар проекты барлык кирәкле документлар һәм материаллар белән Башкарма комитет тарафыннан эшләп бетерергә алышыннан соң биш эш көне эчендә жирлек Советына тәкъдим ителергә тиеш.

5. Жирлек бюджеты турындагы каар проекты, жирлек Советына кертелгән көннән алыш өч эш көне эчендә, искәрмәләр һәм тәкъдимнәр керту өчен, шулай ук бәяләмә әзерләү өчен ревизия комиссиясенә муниципаль берәмлек Башлыгы тарафыннан җибәрелә.

6. Жирлек бюджеты турындагы каар проекты авыл жирлеге Советы тарафыннан чираттан тыш тәртиптә карау календарена кертелә.

7. Жирлек бюджеты турындагы каар проекты буенча гариза языу хокукуна һәм аны жирлек Советында карау барышында Башкарма комитет җитәкчесе, яисә алар вәкаләт биргән вазыйфаи затлар ия.

8. Жирлек Советы комиссияләре жирлек бюджеты турында каар проектын

карыйлар һәм аның буенча бәяләмәләр, төзәтмәләр һәм тәкъдимнәр әзерлиләр.

9. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын карау нәтижәләре буенча жирлек Советы комиссиясе бәяләмәләр, төзәтмәләр һәм рекомендацияләр Икътисадый сәясәт һәм бюджет комиссиясенә җибәреләр.

10. Алынган бәяләмәләр нигезендә авыл жирлеге Советының Икътисадый сәясәт һәм бюджет буенча комиссиясе жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы, жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча гомуиләштерелгән бәяләмә әзерли.

11. Жирлек бюджеты чыгымнарының аерым юнәлешләрен арттыруны күздә тоткан төзәтмәләрдә башка юнәлешләр буенча финанслауны киметү яисә өстәмә керем чыганагын курсату буенча тәкъдимнәр булырга тиеш.

12. Жирлек бюджетының чыгым өлешенә төзәтмәләрне караганда, башта чыгымнарны киметүне күздә тоткан төзәтмәләр карала һәм раслана, ә аннары жирлек бюджетының чыгым өлешен арттыруны күздә тоткан төзәтмәләр карала һәм раслана.

13. Кабул ителгән төзәтмәләр буенча чыгымнар суммасы арткан очракта, жирлек бюджеты чыгымнарының расланган күләме арткан очракта, төзәтмәләр буенча рейтинглы тавыш бирү үткәрелә яисә үзара бәйле төзәтмәләр пакеты раслана.

14. Икътисадый сәясәт һәм бюджет буенча комиссиянең гомуиләштерелгән бәяләмәсе нигезендә Башкарма комитет жирлек Советына карау өчен жирлек бюджеты турында карар проектын эшләп бетерә һәм кертә.

15. Жирлек Советы утырышында жирлек бюджеты турындагы карар проектын караганда, жирлек Советы Башкарма комитет житәкчесенең докладын, икътисади сәясәт һәм бюджет буенча комиссия рәисенең өстәмә докладын тыңлык һәм комиссия бюджеты проектын раслау турында карар кабул итә.

16. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

Жирлек советының чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карары белән әлеге Нигезләмәнен 27 статьясы нигезендә курсәткечләр һәм характеристикалар расланган булырга тиеш.

17. Әгәр жирлек Советының авыл жирлеге бюджеты турындагы карары агымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәгән булса:

1) Башкарма комитетның финанс органы ай саен бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын хисап финанс елында бюджет ассигнованиеләренең уникенче өлешеннән һәм бюджет йөкләмәләре лимитларыннан артмаган күләмдә житкәрергә хокуклы;

2) жирлек бюджеты турында жирлек Советы карары белән билгеләнә торган башка курсәткечләр жирлек Советының хисап финанс елына бюджеты турында карары белән билгеләнгән күләмнәрдә (нормативларда) һәм тәртиптә кулланыла;

3) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бюджеттара трансферлар булу һәм бирү тәртибе хисап финанс елына билгеләнгән

тәртиптә саклана.

18. Әгәр жирлек Советының авыл жирлеге бюджеты түрындағы каары ағымдағы финанс елы башыннан соң үз көченә керә һәм әлеге каар үз көченә көргән көнгә қадәр бюджет үтәлеши әлеге статьяның 17 һәм 18 өлешләре нигезендә гамәлгә ашырыла икән, күрсәтелгән каар үз көченә көргән көннән бер ай эчендә Башкарма комитет авыл жирлек Советының бюджет белән вакытлыча идарә итү чорында бюджет күрсәткечләрен төгәлләштерә торган каарына үзгәрешләр кертү түрында каар проектын жирлек Советына карауга һәм раслауга тапшыра.

Әлеге каар проекты авыл жирлек Советы тарафыннан тәкъдим ителгән көннән 15 көннән дә артмаган срокта карала һәм раслана.

4 бүлек. Жирлек бюджеты үтәлеши

30 статья. Бюджетны үтәу нигезләре

1. Жирлек бюджетын үтәу жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

31 статья. Жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасы

1. Жыелма бюджет язмасын төзү, алып бару, раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү тәртибе Башкарма комитетның финанс органы житәкчесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре жирлек бюджеты түрындағы жирлек Советы каарына туры килергә тиеш.

Жирлек Советының бюджет түрындағы каарына үзгәрешләр кертү түрында каар кабул ителгән очракта, Башкарма комитетның финанс органы житәкчесе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр раслый.

3. Бюджет үтәлеши барышында жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре, жирлек бюджеты түрындағы каарга үзгәрешләр кертмичә, Башкарма комитетның финанс органы житәкчесе каарлары нигезендә, жирлек бюджеты түрындағы каарга үзгәрешләр кертмичә, жирле бюджет язмасы күрсәткечләре үзгәртелергә мөмкин

4. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре чираттагы финанс елы башланганчы бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

5. Жыелма бюджет язмасына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре кертелә.

32 статья. Касса планы

1. Башкарма комитет касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүченен, бюджет керемнәренең баш администраторының, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәклө

белешмәләрнәң составын һәм срокларын билгели.

2. Касса планын төзү һәм алып бару башкарма комитетның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

33 статья. Жирлек бюджетының көрөнөр буенча үтәлеше
Жирлек бюджетының көрөнөр буенча үтәлеше нигезендә башкарыла

34 статья. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше

1. Башкарма комитет таләпләрне үтәү белән билгеләнә

2. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлешен күздә тота:

- 1) Бюджет йөкләмәләрен кабул итү;
- 2) акчалата йөкләмәләрне раслау;
- 3) Акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү;
- 4) акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау.

3. Бюджет акчаларын алучы аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

Бюджет акчаларын алучы муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр белән башка шартнамәләр төзү юлы белән яисә Россия Федерациясе законнары, башка хокукий акт, килешү нигезендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

4. Бюджет акчаларын алучы казначылык түләүләрен башкару турыйндағы курсәтмәләр (алга таба - курсәтмә) һәм аларны түләүне санкцияләү өчен кирәклे башка документлар нигезендә, шулай ук оператив-эзләү чараларын үтәүгә һәм зыян құрүчеләргә, шаһитларга һәм жинаять судында катнашучыларга карата куркынычсызлық чараларын үтәүгә бәйле очракларда, курсәтмәләр нигезендә, бюджет акчалары исәбеннән акча йөкләмәләрен түләү бурычын раслый.

35 статья. Бюджет язмасы

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнәң (бүлүчеләрнәң) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертеп, Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнәң бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы һәм Башкарма комитет тарафыннан расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнәң бюджет язмалары бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Чыгымнар буенча бюджет язмасы курсәткечләре чираттагы финанс елы

башланганчы ведомство карамагындағы бюджет акчаларын алушылар һәм бүлүчеләргә житкерелә.

3. Жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәрту рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәрту рөхсәт ителми.

36 статья. Ҙирлек бюджетының бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча җирлек бюджеты үтәлеше жыелма бюджет язмасы нигезендә баш администратор, бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы тарафыннан Башкарма комитетның финанс органы билгеләгән тәртиптә башкарыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

37 статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Агымдагы финанс елында бюджет үтәлеше буенча операцияләрне тәмамлау Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә башкарыла

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның ин чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көченә керә.

38 статья. Авыл җирлеге Советының агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында каарына үзгәрешләр керту

1. Башкарма комитет җирлек Советының агымдагы финанс елына һәм план чорына әлеге каарны хокукий жайга салу предметы булган барлық мәсьәләләр буенча җирлек бюджеты турындагы каарына үзгәрешләр керту хакында каар проектын эшли һәм җирлек Советына тәкъдим итә.

Күрсәтелгән каар проекты белән бер үк вакытта түбәндәге документлар һәм материаллар тапшырыла:

1) агымдагы финанс елында социаль-икътисадый үсешнең көтелгән нәтижәләре һәм план чорында социаль-икътисадый үсешнең төгәлләштерелгән фаразы;

2) агымдагы финанс елының узган хисап чорында җирлек бюджеты үтәлеше турында белешмәләр;

3) агымдагы финанс елында җирлек бюджетының көтелгән үтәлешен бәяләү;

4) агымдагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турында җирлек

Советы карарына тәкъдим ителә торган үзгәрешләрне нигезләп аңлатма языу.

2. План чорында жирлек бюджеты керемнәренең гомуми күләме арткан очракта, күрсәтелгән арту түбәндәгеләргә карый:

1) Чираттагы финанс елына һәм план чорында жирлек бюджеты дефицит белән расланган очракта, жирлек бюджеты кытлыгын киметү;

2) шартлы рәвештә расланган чыгымнарны тиешле арттыру.

План чорында жирлек бюджеты керемнәренең гомуми күләме кимегән очракта, шартлы рәвештә расланган чыгымнар күләме тиешле киметелергә тиеш.

5 бүлек. Бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

39 статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылығы нигезләре

1. Бюджет хисаплылығын бюджет исәбе нигезләре билгеләнә

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (алга таба - бюджет акчаларының баш администраторлары) ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын алучылар (бүлүчеләр), бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары тарафыннан бирелгән бюджет хисаплылығы нигезендә жыелма бюджет хисаплылығын төзи.

Жирлек бюджеты акчаларының баш администраторлары жыелма бюджет хисаплылығын ул билгеләгән срокларда Башкарма комитетның финанс органына тапшыралар.

2. Жирлекнең бюджет хисаплылығы бюджет акчаларының баш администраторларының жыелма бюджет хисаплылығы нигезендә Башкарма комитетның финанс органы тарафыннан төzelә һәм Башкарма комитет житәкчесенә тапшырыла.

3. Жирлекнең бюджет хисаплылығы еллык булып тора. Бюджет үтәлеше турындагы хисап квартал саен була.

4. Агымдагы финанс елының беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда бюджет үтәлеше турындагы хисап Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан раслана һәм жирлек советына жибәрелә.

Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык отчетлар жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

40 статья. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап, аны жирлек Советында караганчы, тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылығын тышкы тикшерүне һәм бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә ала.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турындағы еллық хисапны тышкы тикшеру ревизия комиссиясе тарафыннан башкарыла.

3. Ревизия комиссиясенә тышкы тикшеру өчен Башкарма комитет тарафыннан кертелде

4. Башкарма комитет, аңа бәяләмә өзөрләү өчен, ағымдагы елның 1 апреленнән дә соңға калмыйча, жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап бире. Жирлек бюджеты үтәлеше турындағы еллық хисапка бәяләмә өзөрләү бер айдан да артмаган сротка башкарыла.

5. Бюджет үтәлеше турындағы еллық хисапка бәяләмә, бер үк вакытта Башкарма комитетка жибәрелгән Ревизия комиссиясе тарафыннан жирлек Советына тапшырыла.

41 статья. Жирлек Советы тарафыннан бюджет үтәлеше турында еллық хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау

1. Жирлек бюджеты үтәлеше турындағы еллық хисап авыл жирлеге Советы каары белән раслана.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллық хисап белән бер үк вакытта Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советының бюджет үтәлеше турында каар проекти, резерв фонды ассигнованиеләренең үтәлеше турында хисап тапшырыла;

жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитлары турында хисап, эчке бурыч торышы турында хисап һәм бюджет законнары нигезендә башка хисап.

3. Жирлек Советы Ревизия комиссиясе бәяләмәсен алғаннан соң жирлек бюджеты үтәлеше турындағы хисапны карый.

Бюджет үтәлеше турындағы еллық хисапны карау нәтижәләре буенча жирлек Советы Бюджет үтәлеше турындағы каарны раслау яисә кире кагу турында каар кабул итә.

Жирлек Советы тарафыннан бюджет үтәлеше турындағы каар кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дөрес яки тұлы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган сротка кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

4. Жирлек бюджеты үтәлеше турындағы еллық хисап авыл жирлеге Советына ағымдагы елның 1 маеннан да соңға калмыйча тапшырыла.

42 статья. Жирлек бюджеты үтәлеше турында жирлек Советы каары

1. Жирлек Советы каары белән, бюджет кытлығы (профицит) күрсәтелеп, хисап финанс елы өчен бюджет үтәлеше турында хисап раслана.

2. Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтәлеше турындағы каарга аерым күшымталар белән курсәткечләр раслана:

- 1) бюджет керемнәрен классификацияләү кодлары буенча бюджет керемнәре;
- 2) Бюджет керемнәренә карый торған дәүләт идарәсе секторының керем

төрлөре, төркемчөлөрнөң кодлары, операцияләр классификациясе буенча бюджет көрөмнөре;

3) тиешле бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;

4) бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

6) бюджеттар кытлыкларын финанслау чыганакларына карый торган дәүләт идарәсе секторының операцияләре классификациясенең бюджеттар кытлыкларын финанслау чыганаклары төркемнөре, төркемчөлөре, статьялары, төрлөре буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары.

Жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы карап белән шулай ук жирлек бюджеттер үтәлеше турында карап кабул итү өчен жирлек Советы карапы белән билгеләнгән башка күрсәткечләр дә раслана.